GASGRID FINLAND OY:N LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI TUONTIPOLTTOAINEIDEN VELVOITEVARASTOINNISTA ANNETUN LAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Gasgrid Finland Oy (jäljempänä Gasgrid) on valtionyhtiö, joka toimii järjestelmävastaavana kaasun siirtoverkonhaltijana Suomessa. Gasgrid kiittää Eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua asiasta.

Kaasu on keskeinen osa Suomen energiajärjestelmää erityisesti sähkömarkkinoiden tasapainottajana. Kaasumoottorit ja -turbiinit sekä CHP-laitokset tarjoavat nopeaa säätövoimaa tilanteissa, joissa sähkön kysyntä tai uusiutuvan tuotannon osuus vaihtelee. Tämä rooli korostuu talvikaudella. Kaasu on tärkeä hyödyke myös monilla teollisuuden aloilla, kuten metsä-, kemian- ja metalliteollisuudessa prosesseissa, joissa tarvitaan korkeita lämpötiloja ja nopeaa säädettävyyttä.

Kaasun rooli Suomessa on erilainen verrattuna moniin Keski-Euroopan maihin, joissa merkittävä osa kaasun kulutuksesta muodostuu kotitalouksien käytöstä. Euroopan tasolla kaasun varastovelvoite on keskeinen tekijä, jolla turvataan kaasun riittävyyden ohella kuluttajien kohtuullista energian hintatasoa. Varastointivelvoite voi aiheuttaa markkinatoimijoille merkittäviä välittömiä kustannuksia, mutta toisaalta on kaikkien kaasutoimijoiden etujen mukaista, että varastot täyttyvät riittävissä määrin. Liian alhaiset varastotasot johtaisivat pahimmillaan erittäin korkeisiin hintoihin sekä kaasun että sähkön osalta.

Lakiesityksessä lisätty joustavuus varastojen täyttämisen ja tyhjentämisen suhteen on tärkeää. Tämä tukee lain aiheuttamien kustannusten hallintaa ja varastojen optimaalista käyttöä. Strategisesti olisi tärkeää arvioida, kuinka markkina voisi tulevaisuudessa itse arvottaa huoltovarmuutta yhtenä tekijänä sen sijaan, että markkinalle tarvitsee synnyttää nyt nähdyn kaltaisia markkinan normaalia toimintaa ohjaavia velvoitteita. Nykyinen Euroopan ja Suomen markkinamalli ei hinnoittele vakaviin kriiseihin varautumista, kuten omavaraisuutta, kriittisyyttä systeemille ja rinnakkaisille systeemeille (esim. kaasu/sähkö). Lisäksi olisi tärkeää arvioida, mitä vaikutuksia ja kilpailuedun tai talouskasvun lähteitä tämä kehitys voisi pidemmällä aikajaksolla luoda.

Suomessa sektori-integraatio on syventynyt. Sektori-integraatio yhdistää sähkön, lämmön, kaasun ja liikenteen älykkääksi kokonaisuudeksi. Sen avulla tasapainotetaan kulutus- ja tuotantopiikkejä, hyödynnetään uusiutuvan energian ylijäämää ja edistetään hiilineutraaliustavoitteita. Suomessa on vahva energiainfrastruktuuri ja lakiesitykseen lisätyn joustavuuden osalta on olennaista huomioida Suomen vahvojen energiainfrastruktuurien ja niiden mahdollistamien rajapintojen mahdollisuudet, jotta ne tukevat toisiaan joustavuuden, varastoinnin ja toimitusvarmuuden näkökulmasta. Euroopan ja Suomen kaasumarkkinat ovat muuttuneet merkittävästi ja pysyvästi varastointivelvoitteen laatimisen jälkeen. Kaasun kysyntä Euroopassa on pienentynyt, ja markkinaan on syntynyt kysyntäjoustoa vaihtoehtoisten raaka- ja polttoaineiden hyödyntämismahdollisuuksien kautta. Markkinamuutokset ovatkin tärkeitä huomioida nykyistä suuremmassa määrin kansallista varastointivelvoitetta asetettaessa, sillä muutoin velvoite voi aiheuttaa perusteetonta haittaa toimijoille, jotka kykenevät vaihtamaan kaasun toiseen poltto- tai raaka-aineeseen.

Kaasuinfrastruktuureissa esiintyy edelleen fyysisiä pullonkauloja, jotka rajoittavat kaasun siirtoa. Suomen kaasun kysyntä katetaan pääasiassa Balticconnectorin ja Inkoon LNG-terminaalin kautta maahantuodulla kaasulla. Suomen näkökulmasta kaasun varastointi Latvian varastoon ei kaikissa tilanteissa tuota toivottua turvaa, sillä korkean kulutuksen aikaan Balticconnectorin siirtokyky ei pysty vastaamaan kaasun kysyntään. Tällöin markkinatoimijat eivät voi halutulla

Gasgrid Finland Oy
Keilaranta 13–19 B
FI- 02150 Espoo
Y-tunnus 3007894-1
Kotipaikka, Espoo
www.gasgrid.fi

tavalla hyödyntää varastoimaansa kaasua, kun sitä ei saada täysimääräisesti siirrettyä Suomeen. Latvian varasto ei tuota tavoiteltua huoltovarmuutta myöskään tilanteessa, jossa Balticconnector-meriputki olisi vaurioitunut.

Kaasuvarastojen kriittisyys vaihtelee Euroopan alueiden sisällä. Suomi-Baltia-alueella kaasuvarastojen rooli ei ole toimitusvarmuuden näkökulmasta yhtä merkittävä, koska alueella on myös riittävän kapasiteetin omaavaa LNG-tuontikapasiteettia (Inkoo, Hamina, Klaipeda), joista Inkoon ja Haminan LNG-terminaalit liittyivät Suomen kaasuverkkoon loppuvuonna 2022. Suomen kaasun käyttöprofiili huomioiden olisi toimitusvarmuuden kannalta tärkeää, että LNG-terminaaleihin on tehty LNG-hankintaa erityisesti talvikautena. Ilman LNG:n maahantuontia Suomen kaasumarkkina on pääasiassa Balticconnectorin varassa, jonka kapasiteetti ei pysty vastaamaan kaasun kysyntään kylmänä, heikkotuulisena jaksona.

Komissio tulee uudelleentarkastelemaan koko EU:n toimitusvarmuuslainsäädäntöä alkuvuodesta 2026, minkä yhteydessä myös kaasun varastointia arvioidaan tarkemmin. TEM on helmikuussa 2026 toimittanut asiakirjan Komissiolle tavoitteena huomioida Suomen erityispiirteet velvoitevarastoinnin näkökulmasta. Keskeisimpänä asiakohtana on ehdotus siitä, että sopimuksin varmistettu kaasun tuonti Suomen kaasuverkkoon liitettyjen LNG-terminaalien kautta huomioitaisiin osana varastointivelvoitetta. Gasgrid puoltaa esitettyä suuntaa. Suomen kaasun toimitusvarmuudelle olisi parasta, että kaasusektorin toimijat käyttäisivät erityisesti talviaikaan Inkoon LNG-terminaalia tämän parantaessa resilienssiä maahantuontien hajautuksen kautta.

Lisäksi terminaalin syöttökapasiteetti pystyy vastaamaan Suomen kaasun kysyntään kaikissa olosuhteissa. Alkuvuosi on ollut hyvin kylmä ja heikkotuulinen. CHP-laitokset ja kaasua hyödyntävät sähköntuotantoratkaisut tuottavat merkittävää yhteiskunnallista arvoa erityisesti kylminä ja heikkotuulisina jaksoina, jolloin ne tarjoavat sähköistyvän yhteiskunnan tarpeisiin luotettavaa säätövoimaa sekä pitävät sähkön hinnat maltillisempina korkean kysynnän aikana. Kaasuilla ja kaasuinfrastruktuurilla on keskeinen rooli Suomen säävarman ja joustavan sähköntuotannon varmistamisessa ja näiden ominaisuuksien tarve tulee entisestään kasvamaan sääriippuvaisen uusiutuvan energian tuotannon kasvaessa sähköistyvässä yhteiskunnassa.

Mikäli tarvitsette lisätietoja asiassa, pyydämme ystävällisesti olemaan yhteydessä ensisijaisesti:

Mika Myötyri
Vice President, Gas Markets & Customers
mika.myotyri@gasgrid.fi
+358 45 112 4515

Espoossa 25.02.2026